

Modulul I. Bazele antreprenoriatului

Elemente introductive privind antreprenoriatul

-
- * *Să prezinte calitățile necesare unui antreprenor de succes;*
 - * *Să identifice oportunități de business în economia de piață a RM;*
 - * *Să formuleze o idee de afaceri fezabilă;*

1. Antreprenoriatul: concept, forme, tipologii.
2. Mediul antreprenorial al Republicii Moldova.
3. Întreprinderile mici și mijlocii – componente de bază ale antreprenoriatului.
4. Programele de susținere a micilor afaceri în RM.
5. Ideea de afaceri.

1. Antreprenoriatul: concept, forme, tipologii.

- În Evul Mediu noțiunea de „antreprenor” avea mai multe sensuri, indicând:
 - persoanele care se ocupau cu comerțul exterior;
 - organizatorii de parade, spectacole;
 - responsabilii de obiecte industriale, șantiere.

Aceștia nu își asumau nici un risc, ci doar conduceau toate activitățile, utilizând resursele financiare, materiale și comerciale care li se alocau.

- În literatura economică noțiunea de „antreprenor” a apărut pentru prima dată în Dicționarul Universal de Comerț, editat la Paris în anul 1723, desemnând „**persoana care își asumă obligații în vederea gestionării construcției unui obiect**”.
-

Ca termen științific, noțiunea de „*antreprenor*” datează încă din sec. al XVIII-lea, când economistul francez Richard Cantillon a asociat asumarea de riscuri în economie cu antreprenoriatul, formulând primele teorii cu privire la antreprenoriat.

În Anglia, în aceeași perioadă, revoluția Industrială era în plină desfășurare, iar antreprenorii jucau un rol important în transformarea resurselor.

Joseph Schumpeter (economist austriac, 1934) spunea:
„În antreprenoriat există o înțelegere pe care o facem în legătură cu un anumit tip de comportament, care include:

- 1) inițiative;
- 2) organizarea și reorganizarea mecanismelor socioeconomice;
- 3) acceptarea riscului și a eșecului”.

Originea termenului

Antreprenoriat ...

etimologic, termenul provine din l. franceza:

“**entreprendre**”

... in contextul afacerilor se refera la

“**a intreprinde, a incepe o afacere**”

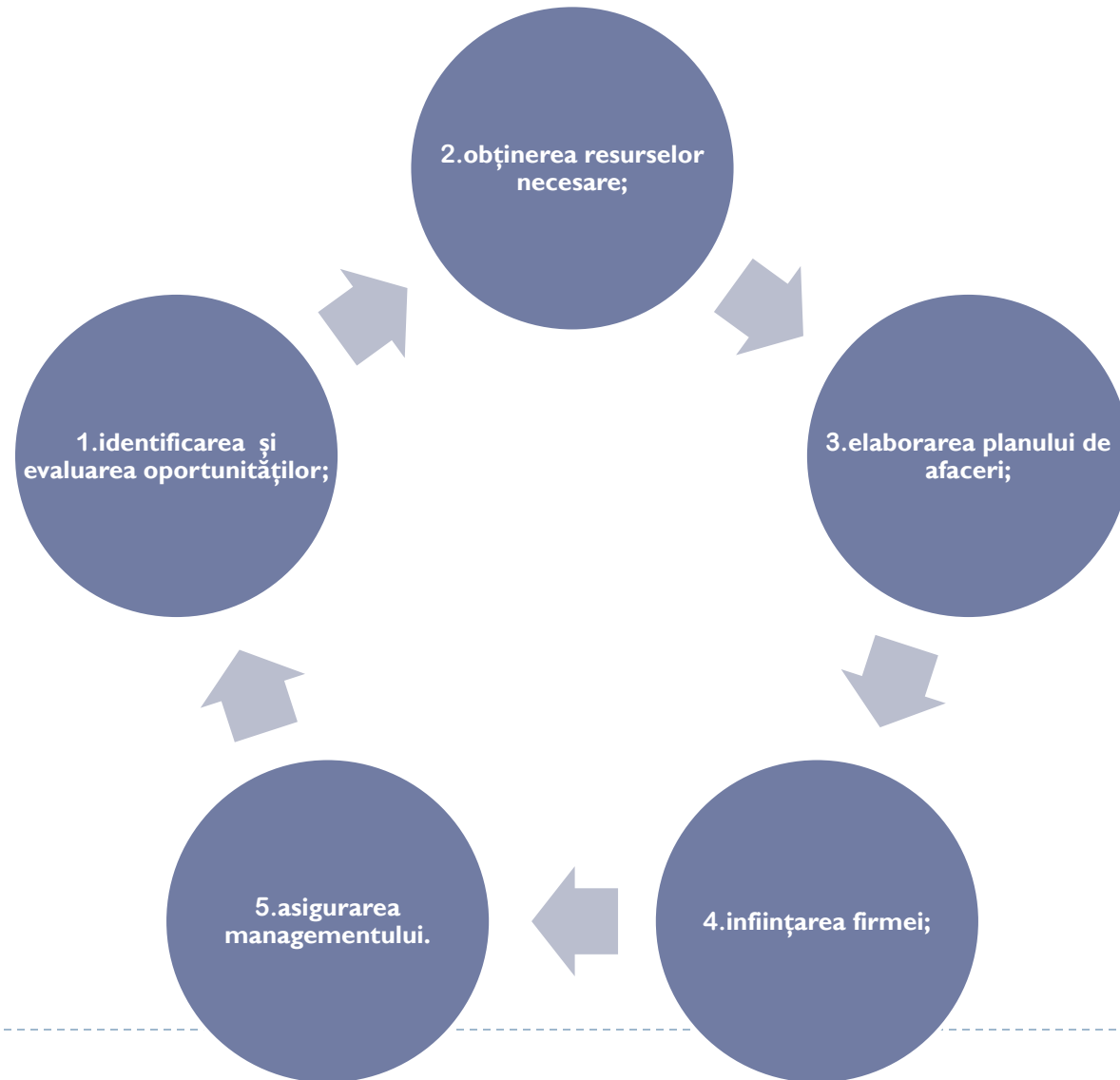

Activitatea de antreprenoriat

Activitatea de antreprenoriat este o activitate independentă, desfășurată pe propriul risc și orientată spre obținerea profitului ca urmare a utilizării bunurilor, vinderii mărfurilor, executării lucrărilor sau prestării serviciilor de către persoanele înregistrate în această calitate, în modul stabilit de lege.

Procesul antreprenorial cuprinde cinci etape

Antreprenoriatul in cuvinte simple

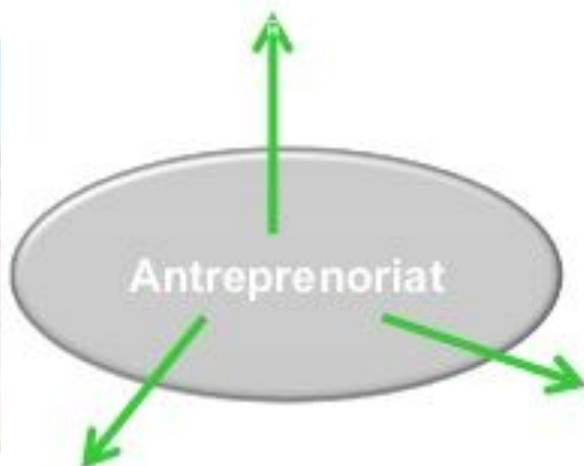
- “Calea” prin care “vezi” ce altii nu au vazut inca
- “Curajul” de a aduce ideea in realitate
- “Calitatea” de a gasi “resursa necesara” si de a sti sa o pui “la treaba” in timp util

... chiar daca succesul nu este garantat!

Dimensiunile antreprenoriatului

Privim problema dintr-un alt unghi [orientarea spre actiuni pro-active]

Avem curajul sa urmam o cale "nebatatorita" [asumarea riscului de a fi urmat o cale gresita]

Abordam problema intr-un mod nou, diferit [orientarea spre inovare]

Antreprenor...

... cateva date statistice

- 70% dintre oameni se gandesc sa devina antreprenori
 - Aprox. 15% poate chiar incearca
 - Foarte putini reusesc insa de la prima incercare
- Oameni implicati in afacerea proprie (orientativ):
 - SUA 8,4%
 - Canada 6,8%
 - Germania 4,1%
 - Italia 3,4%
 - Anglia 3,3%
 - Franta 1,8%
 - Japonia 1,6% ...

... Romania (?)

▣ *Definiția 1:* Antreprenorul este persoana care identifică oportunitatea unei afaceri, își asumă responsabilitatea inițierii acesteia și obține resursele necesare pentru începerea activității.

▣ *Definiția 2:* Antreprenorul este persoana care își asumă riscurile conducerii unei afaceri.

▣ *Definiția 3:* Antreprenorul este cel care gestionează resursele necesare funcționării unei afaceri bazate pe inovație.

▣ *Definiția 4:* Antreprenorul este o persoană fizică autorizată sau o persoană juridică care, în mod individual sau în asociere cu alte persoane fizice autorizate sau cu persoane juridice, organizează o societate comercială în vederea desfășurării unor fapte și acte de comerț, în scopul obținerii de profit prin realizarea de bunuri materiale, respectiv prestări de servicii, din vânzarea acestora pe piață, în condiții de concurență.

▣ Astfel, **antreprenorul** este o persoană care inițiază și derulează un set de activități caracterizate de risc și inovare cu scopul de a obține satisfacții materiale și personale.

Legea Republicii Moldova „Cu privire la antreprenoriat și întreprinderi” Nr. 845 din 03.01.1992 stipulează:

„...**Antreprenoriatul** este o activitate de fabricare a producției, de executare a lucrărilor și de prestare a serviciilor, desfășurată de cetățeni și de asociațiile acestora în mod independent, din proprie inițiativă, în numele lor, pe riscul propriu și sub răspunderea lor patrimonială, în scopul de a-și asigura o sursă permanentă de venit”.

Legislația în vigoare a Republicii Moldova ce reglementează activitatea antreprenorială

- Legea Republicii Moldova “Cu privire la antreprenoriat și întreprindere”, Nr.845-XII din 03 ianuarie 1992.
- Legea Republicii Moldova “Cu privire la investițiile străine”, Nr. 998-XII din 01 aprilie 1992.
- Legea Republicii Moldova ”Privind patenta de întreprinzător”, Nr. 93-XIV din 15 iulie 1998.
- Legea Republicii Moldova ”Cu privire la secretul comercial”, Nr. 117-XIII din 06 iulie 1994.
- Legea Republicii Moldova “Cu privire la protecția concurenței”, Nr. 1103- XIV din 30 iunie 2000.
- Legea Republicii Moldova “Cu privire la înregistrarea de Stat a întreprinderilor și organizațiilor”, Nr. 1265-XV din 03.01.1992.
- Legea Republicii Moldova “Privind acordarea de licență pentru unele genuri de activitate”, Nr. 451-XV din 30 iulie 2001.

Forme de activități de antreprenoriat

Activitate de antreprenoriat pot desfășura atât **persoanele juridice**, cât și cetățenii (**persoanele fizice**).

Forme de activități de antreprenoriat sunt:

- genurile de activități licențiate
- companiile comerciale.

Principala diferență între cele două forme este că un comerciant (persoană fizică) face afaceri pe cont propriu și are nevoie de autorizație comercială, în timp ce o companie (persoană juridică) face afaceri în contul companiei, adică pentru toți patronii săi. În acest caz, va fi nevoie de autorizația comercială a fondatorilor și de un contract legal încheiat între aceștia.

Activități cu autorizație comercială conferă dreptul de a desfășura o activitate într-un anumit domeniu.

- a) **Comerț liber:** nu este necesară o calificare specială, autorizația fiind eliberată la prezentarea cazierului judiciar (de exemplu: activități de desfacere a produselor sau diverse activități de intermediere).
 - b) **Activități meșteșugărești:** pentru obținerea autorizației este nevoie de pregătire profesională sau experiență în domeniile aferente ocupațiilor respective (de exemplu: tâmplăria, fierăria, zidăria, tinichigieria, serviciile cosmetice).
 - c) **Activități reglementate:** pe lângă calificările adecvate, pentru obținerea autorizației există cerințe suplimentare definite în diverse regulamente (de exemplu: contabilitatea, montajul, repararea și controlul aparatelor electrice, producția chimică, optică, serviciile de masaj, consilierea psihologică etc.). Aceste tipuri de **activități** se numesc **înregistrate**.
 - d) **Concesionări:** pentru acestea sunt definite cerințe (inclusiv calificări) prin legi și regulamente. În calitate de exemple enumerăm: producerea, repararea, vânzarea și utilizarea de arme, serviciile de comunicații, serviciile de taximetrie etc.
-

Tipologia formelor mediului antreprenorial

1. În funcție de forma de proprietate

- întreprinderi de stat;
- întreprinderi private;
- întreprinderi cu proprietate mixtă.

2. După natura activității se evidențiază:

- întreprinderi agricole;
- întreprinderi industriale;
- întreprinderi de servicii (bănci, asigurări, transport);
- întreprinderi de distribuție al căror rol este de a pune la dispoziția clienților diferite bunuri de consum.

3. În funcție de obiectul muncii, întreprinderile se împart în extractive și prelucrătoare.

4. În raport cu destinația economică și caracterul producției finite distingem:

- întreprinderi producătoare de mijloace de producție (grupa A);
- întreprinderi producătoare de bunuri de consum (grupa B).

5. În funcție de continuitatea procesului tehnologic există:

- întreprinderi cu procese tehnologice continue;
- întreprinderi cu procese tehnologice discontinue.

6. După timpul de lucru în cadrul anului calendaristic deosebim:

- întreprinderi ce funcționează anul împrejur;
- întreprinderi sezoniere.

7. În raport cu nivelul de specializare se poate vorbi de:

- întreprinderi specializate;
- întreprinderi universale;
- întreprinderi mixte.

8. În funcție de metoda de organizare a producției putem evidenția:

- întreprinderi cu producția organizată în flux;
 - întreprinderi cu producția organizată pe obiecte;
 - întreprinderi cu producția organizată în unicate.
-

9. În funcție de forma organizatorico-juridică a întreprinderii deosebim:

- întreprindere individuală;
- societate în nume colectiv;
- societate în comandită;
- societate pe acțiuni;
- societate cu răspundere limitată;
- cooperativă de producție;
- cooperativă de întreprinzător;
- întreprindere de arendă;
- întreprindere de stat și întreprindere municipală.

10. După mărime (estimată după numărul de personal, cifra de afaceri, capitalul social) se poate vorbi de:

- microîntreprinderi;
 - întreprinderi mici;
 - întreprinderi mijlocii;
 - întreprinderi mari.
-

– componente de bază ale antreprenoriatului

„micile afaceri reprezintă catalizatorul principal al creșterii economice”

Drucker P.(parintele managementului modern)

Micile afaceri contribuie in buna masura la realizarea unor obiective fundamentale ale oricarii economii nationale.

În aprecierea mărimii unei întreprinderi se au în vedere **criterii:**

- - **cantitative:** volumul vânzărilor, numărul salariaților, profitul;
- - **calitative:** atingerea unui anumit nivel al productivității muncii, a unui anumit grad de integrare în mediul economic etc.
- Nu există o definiție unanim acceptată a micilor afaceri. Totuși, **o afacere trebuie să îndeplinească anumite condiții pentru a fi considerată mică** și, implicit, pentru a beneficia de serviciile administrației micilor afaceri.

În SUA întreprinderile sunt considerate mici și mijlocii dacă numărul proprietarilor (persoanelor) este între 1 și 20, au o localizare geografică bine determinată, managementul este independent, separat de proprietar, iar cifrele de afaceri constau din câteva milioane de dolari SUA (comerțul cu amănuntul – 8 mil. dolari SUA; comerțul cu ridicata – 22 mil. dolari SUA).

În Uniunea Europeană criteriul principal în stabilirea mărimii întreprinderii este numărul de salariați, ceea ce permite clasificarea acestora

în 3 categorii:

- microîntreprinderi: 1-9 salariați;
- întreprinderi mici: 10-99 salariați;
- întreprinderi mijlocii: 100-499 salariați.

În Republica Moldova se aplică următoarele

- **numărul angajaților** (de baza),
- suma anuală a veniturilor din vânzări,
- valoarea anuală de bilanț a activelor.

Legea privind susținerea **sectorului întreprinderilor mici și mijlocii definește micul business ca pe o activitate antreprenorială.**

1. Se consideră **întreprindere micro** agentul economic ce corespunde următoarelor criterii:

- număr mediu scriptic anual de salariați de cel mult 9 persoane,
- sumă anuală a veniturilor din vânzări de cel mult 3 milioane de lei
- valoare totală anuală de bilanț a activelor ce nu depășește 3 milioane de lei.

2. **întreprindere mică** agentul economic ce respectă următoarele criterii:

- număr mediu scriptic anual de salariați de cel mult 49 de persoane,
- sumă anuală a veniturilor din vânzări de cel mult 25 milioane de lei
- valoare totală anuală de bilanț a activelor ce nu depășește 25 milioane de lei.

3. **întreprinderii mijlocii**, criteriile de definire sunt următoarele:

- număr mediu scriptic anual de salariați de cel mult 249 de persoane,
- sumă anuală a veniturilor din vânzări de cel mult 50 milioane de lei
- valoare totală anuală de bilanț a activelor ce nu depășește 50 milioane de lei.

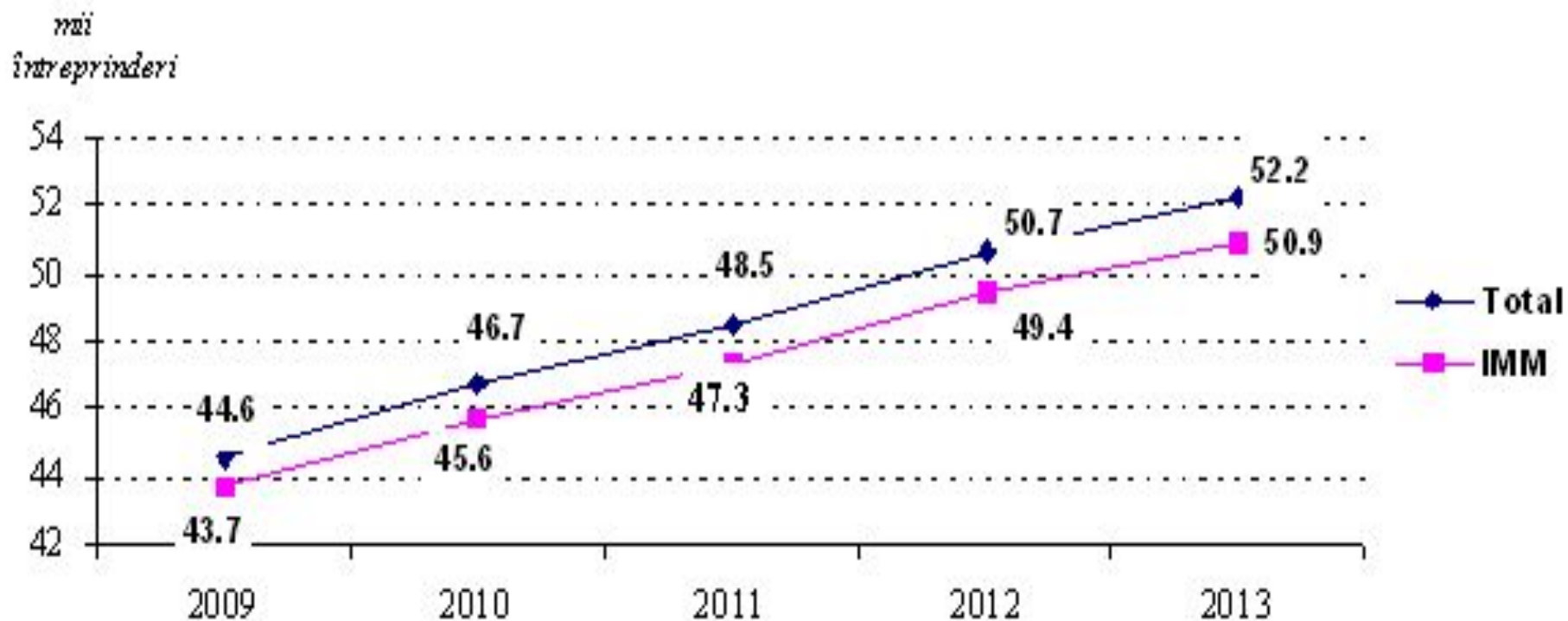
Rolul și importanța IMM:

- -oferă noi locuri de muncă;
 - - favorizează inovarea și flexibilitatea;
 - - oferă personalului posibilitatea de a-și spori calificarea și de a putea aspira la posturi în întreprinderile mari;
 - - stimulează concurența;
 - - ajută la buna funcționare a întreprinderilor mari, pentru care prestează diferite servicii sau produc diferite subansambluri;
 - - fabrică produse și prestează servicii în condiții de eficiență.
-

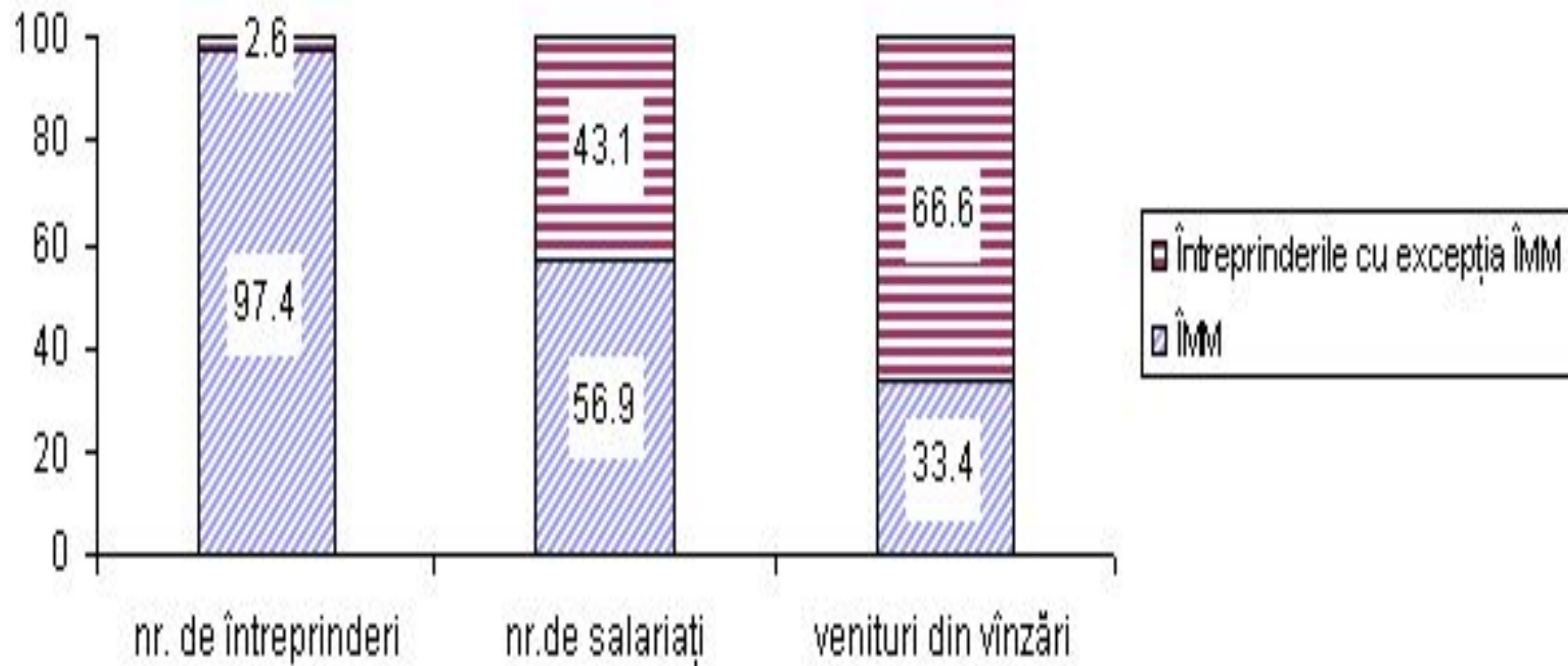

Evoluția numărului IMM în anii 2009-2013

Biroul Național de Statistică relatează că, în anul 2013 numărul întreprinderilor mici și mijlocii (în continuare IMM) a constituit 50,9 mii întreprinderi, sau cu 1,5 mii întreprinderi (cu 3%) mai mult față de anul 2012. Sectorul IMM reprezintă circa 97,4% din numărul total de întreprinderi.

Ponderea întreprinderilor mici și mijlocii în totalul întreprinderilor în anul 2013 pe principalii indicatori

Evoluția ponderii întreprinderilor mici și mijlocii în totalul întreprinderilor înanii 2009-2013 se caracterizează prin următorii indicatori:

Anii	Nr. de întreprinderi, mii			Nr. de salariați, mii persoane			Venituri din vânzări, mil. lei		
	Total	ÎMM	Pondere a ÎMM în total, %	Total	ÎMM	Pondere a ÎMM în total, %	Total	ÎMM	Pondere a ÎMM în total, %
anul 2009	44,6	43,7	97,8	539,2	316,2	58,7	146447,0	57480,0	39,2
anul 2010	46,7	45,6	97,7	526,2	309,4	58,8	177503,2	65263,2	36,8
anul 2011	48,5	47,3	97,5	510,2	294,2	57,7	207676,8	71887,6	34,6
anul 2012	50,7	49,4	97,5	519,9	300,2	57,7	211759,3	73057,0	34,5
anul 2013	52,2	50,9	97,4	524,5	298,4	56,9	231601,4	77413,2	33,4

în Republica Moldova

Pentru o afacere mică, o importanță deosebită îl are ajutorul financiar extern, serviciile de identificare a partenerilor și de stabilire a relațiilor, precum și asigurarea echilibrului necesar între datorii și capitalul statutar.

- În 2006 Republica Moldova a aprobat **Legea privind susținerea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii**, care prevede direcțiile susținerii de stat a IMM-urilor, subiectele și obiectele susținerii, fondurile specializate, strategiile de stat etc.
- **Strategiile de stat de susținere a dezvoltării sectorului întreprinderilor mici și mijlocii** sunt documente de planificare strategică a politicii de stat privind susținerea acestui sector, care definesc obiectivele și identifică prioritățile politicii statului în domeniu
- A fost creată **Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ODIMM)**, care are statut de organizație necomercială pe lângă Ministerul Economiei, și are drept scop implementarea politicii de stat privind susținerea dezvoltării întreprinderilor micro, mici și mijlocii, în conformitate cu strategiile de susținere a dezvoltării acestui sector și cu alte strategii și programe ale Guvernului.

1. PROGRAMUL DE ATRAGERE A REMITENȚELOR
ÎN ECONOMIE
"PARE 1+1"

2. PROGRAMUL NATIONAL
DE ABILITARE ECONOMICA
A TINERILOR

3. PROGRAMUL
„GESTIUNEA EFICIENTĂ A
AFACERII”

4. FGC: FONDUL SPECIAL
DE GARANTARE A
CREDITELOR

Antreprenor...

... cine?

- Sunt oameni normali (!)
- Provin din toate clasele sociale (!)
- Marea majoritate nu au urmat nici un curs de antreprenoriat înainte de a-si incepe afacerea (!)
- Majoritatea nu si-au planificat sa ajunga antreprenori >>>
 - >>> S-a intamplat din cauza unui context favorabil (!)
 - sau nefavorabil (?!) ... criza, frustrari, concedieri

Antreprenor: trasaturi de baza

Banii sunt necesari pentru alimentarea obsesiei (!)

